

Coimisiún
na Meán

Na Treoirí Mair le Clúdach Toghchán

Dáta foilsithe:
30 Aibreán 2024

Clár Ábhar

1. Réamhrá.....	3
2. Raon agus Dlíne.....	3
3. Dáta Éifeachtach.....	3
4. Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht a Bhaint Amach.....	4
5. Coinbhleachtaí Leasa.....	7
6. Pobalbhreitheanna.....	8
7. Na Meáin Shóisialta.....	8
8. Cláir Páirtithe Polaitíochta.....	9
9. Fógraíocht.....	9
10. Moratóir.....	10
11. Éagsúlacht.....	11
12. Gearáin.....	12
13. Treoir.....	12

1. Réamhrá

Leagtar amach sna Treoirlínte seo do chraoltóirí¹ treoir agus ceanglais i ndáil le clúdach Olltoghchán, Toghchán Uachtaránachta, Seanaid, Áitiúil agus Eorpach. Tá siad seo sa bhreis ar na ceanglais ghinearálta a áirítear sa *Chód maidir le Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht i gCláir Nuachta agus Cúrsaí Reatha*.²

Forbraíodh na Treoirlínte de bhreis ar riail 27 den *Chód maidir le Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht i gCláir Nuachta agus Cúrsaí Reatha* agus ba cheart iad a léamh i gcomhar leis an gCód sin.

2. Raon agus Dlínse

Beidh feidhm ag na Treoirlínte maidir le craoltóirí laistigh de dhlínse Phoblacht na hÉireann agus ní bheidh feidhm acu maidir le seirbhísí eile a fhaightear de ghnáth sa Stát seo ach a cheadúnaítear i ndlínsí eile. Spreagann Coimisiún na Meán craoltóirí atá lasmuigh den dlínse, a bhfuil a gcuid seirbhísí infhaighte i bPoblacht na hÉireann agus a chlúdaíonn nuacht agus cúrsaí reatha na hÉireann, a bheith aireach ar na Treoirlínte, nuair is iomchuí, agus cinneadh á dhéanamh acu ar a gcur chuige maidir le clúdach toghchán.

Níl feidhm ag na Treoirlínte maidir le hábhar cló, meáin shóisialta, seirbhísí meán closamhairc ar éileamh nó ábhar cló ar líne/ábhar closamhairc.

Ní bheidh feidhm leis na Treoirlínte ach amháin i gcás ábhar craolta ina ndéantar tagairt do thoghchán, e.g. ábhar nuachta nó cúrsaí reatha nó ábhar eile, mar shampla clár siamsaíochta éadroime ina gcumhdaítear an topaic nó fógra ina ndéantar tagairt don toghchán.

3. Dáta Éifeachtach

Foilseoidh Coimisiún na Meán an dáta éifeachtach le haghaidh na dTreoirlínte roimh gach toghchán a reáchtálfar. Beidh éifeacht leis na Treoirlínte go dtí go ndúnfaidh na stáisiúin vótaíochta ar lá na vótála.

---

¹ Ar mhaithe le hamhras a sheachaint, ní thagraíonn an téarma ‘craoltóir’ do láithreoirí aonair nó d’fhoireann cláir ach don chuideachta, don chomharchumann, etc., ar leis nó léi, agus a oibríonn, an tseirbhís craolacháin. Níor chóir glacadh leis uaidh sin go bhfuil láithreoirí aonair nó foireann cláir díolmhaithe óna n-oibleagáidí de réir na dTreoirlínte seo.

² Le Riail 27 den Chód, ceanglaítear ar chraoltóirí cloí le treoirlínte arna bhforbairt ag an rialtóir maidir le clúdach toghchán nó reifreann. Is féidir teacht ar an gCód anseo:- <https://www.bai.ie/en/download/129469/>.

4. Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht a Bhaint Amach

Imríonn craoltóirí ról tábhachtach luachmhar sa dóigh a gcuirtear faisnéis faoi thoghcháin in iúl do mhuintir na hÉireann agus sa dóigh a bpléann muintir na hÉireann an fhaisnéis sin. Baintear é sin amach trí chlúdach atá cruinn, cothrom, oibiachtúil agus neamhchlaonta.

Ar an gcúis sin, spreagtar craoltóirí toghcháin a chlúdach a chuimsithí is féidir, ag cur na nithe seo a leanas san áireamh: na hacmhainní atá ar fáil dóibh, spriocphobal na seirbhíse agus na cineálacha clár a chuireann an craoltóir ar fáil don lucht féachana/éisteachta.

Ba cheart do chraoltóirí a thabhairt faoi deara gur féidir cothroime, oibiachtúlacht agus neamhchlaontacht a bhaint amach ar bhealaí éagsúla, mar shampla, trí roghnú na rannpháirtithe, trí raon na díospóireachta, trí struchtúr an chláir, tríd an dóigh a láimhseálann an láithreoir an topaic, trí chomhdhéanamh an lucht féachana/éisteachta atá páirteach sna cláir nó trí bhealaí oiriúnacha eile.

4.1 Freagracht maidir le Cur Chuige Eagarthóireachta

Is cuí go bhfuil sé faoi na craoltóirí amháin cinntí a dhéanamh ar chlúdach eagarthóireachta toghcháin. Ba cheart do chraoltóirí a thabhairt faoi deara gur imeachtaí dinimiciúla iad toghcháin, agus ba cheart dóibh breithniú gníomhach a dhéanamh ar a gcur chuige maidir le clúdach i rith thréimhse feachtais an toghcháin agus an cur chuige sin a leasú má mheasann siad go bhfuil sé riachtanach agus cuí chun cothroime, oibiachtúlacht agus neamhchlaontacht a chinntiú.

Leagtar síos go mion in *Cód maidir le Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht i gCláir Nuachta agus Cúrsaí Reatha*, agus i dtreoirnótaí an Chóid sin, an chaoi ar féidir, agus ar cheart, cothroime, oibiachtúlacht agus neamhchlaontacht a bhaint amach. Ba cheart do chraoltóirí a chinntiú go bhfuil cur amach ag an bhfoireann go léir ar an gCód sin agus ar na Treoirí seo.

4.2 Leithdháileadh Am Craolta – Toghadh iarrthóirí agus Páirtithe Polaitíochta

Tá sé rithábhachtach go leithdháilfí am craolta go cothrom le linn chlúdach toghcháin. Áirítear anseo an méid am craolta a thugtar trí ghnáthchlúdach eagarthóireachta ar thoghchán, “Díospóireachtaí Ceannairí”,³ díospóireachtaí idir ceannairí, nó cláir páirtithe polaitíochta.⁴

³ Is ceist eagarthóireachta do chraoltóirí i gcomhairle leis na páirtithe polaitíochta atá páirteach an cinneadh maidir le cé na ceannairí ar a ndéantar ionadaíocht in aon díospóireacht a chraoltar.

⁴ Craoltaí Páirtithe Polaitíochta mar a bhíodh orthu.

Cé nach gcuirtear bac ar leithdháileadh cothrom am craolta d'iarrthóirí agus do pháirtithe polaitíochta agus go bhféadfadh sé sin a bheith iomchuí i gcásanna áirithe, ní ceanglas uathoibríoch, iomlán atá ann agus is féidir cur chuige comhréireach le leithdháileadh am craolta a ghlacadh freisin, i gcás inarb iomchuí.

Sa leithdháileadh am craolta, i gcás ina nglactar cur chuige comhréireach le leithdháileadh den sórt sin, measann Coimisiún na Meán go bhféadfadh aird réasúnach a bheith ag an gcaoltóir ar thosca comhthéacsúla ábhartha.

D'fhéadfaí a áireamh ar na tosca sin, mar shampla, ach ní bheidh siad teoranta dóibh: -

- ionadaíocht tofa i láthair na huaire.
- vótaí céadrogha i dtoghchán roimhe seo.
- láithreach iarrthóirí a d'aontaigh chun feachtasáocht a dhéanamh ar shaincheisteanna toghcháin ailínithe ach nach bhfuil ina mbaill de pháirtí polaitíochta.⁵
- an líon iarrthóirí atá á rith sa toghchán atá ar na bacáin
- an gá atá le héagsúlacht dearchtaí polaitiúla i measc na n-iarrthóirí/na bpáirtithe atá rannpháirteach sna toghcháin.
- an tacaíocht reatha do pháirtithe/d'iarrthóirí is léir ó phobalbhreitheanna nó foinsí sonraí eile.

Tá sé oscailte do chraoltóirí aird a thabhairt ar aon athruithe sna meáin, sa tírdhreach sóisialta agus polaitiúil agus athbhreithniú a dhéanamh ar an gcaoi a bhféadfadh athruithe chuige sin difear a dhéanamh do thosca comhthéacsúla a chuirfidh siad i bhfeidhm ar thoghchán.

Ag aithint a neamhspleáchas agus a saoirse eagarthóireachta, is ceist do chraoltóir an cur chuige le leithdháileadh am craolta, cé acu a bhíonn sé dian nó comhréireach, agus d'fhéadfadh sé a bheith éagsúil ag brath, i measc nithe eile, ar an gcineál toghcháin (Olltoghchán, toghchán Uachtaránachta, Seanaid, Toghcháin Áitiúla agus Eorpacha), na hacmhainní atá ar fáil do chraoltóirí, a sprioc-lucht féachana/éisteachta, na cineáil clár a chuireann an craoltóir ar fáil don lucht féachana/éisteachta, an cineál clár toghcháin áirithe atá i gceist (clúdach ginearálta, Díospóireachtaí Ceannairí, Cláir Pháirtithe Polaitíochta etc.).

Cibé cur chuige a ghlacann an craoltóir, ba cheart dó sásraí atá oscailte, follasach agus cothrom do gach leas agus don phobal a fhorbairt i dtaca lena chur chuige maidir le leithdháileadh am craolta.

---

⁵ Ní toisc ábhartha é sin chun Cláir Páirtithe Polaitíochta (féach roinn 9 thíos) a dheonú.

Ba cheart do chraoltóirí breithniú agus forbairt a dhéanamh ar na sásraí sin ag céim luath agus ba cheart faisnéis faoin gcur chuige a bhfuiltear ag glacadh leis a bheith ar fáil do gach páirtí leasmhar, ar iarratas, lena n-áirítear leasanna toghcháin.⁶

Ba cheart do chraoltóirí a thabhairt faoi deara freisin má chuirtear duine atá páirteach i bhfeachtas toghcháin san áireamh i gcráoladh nach gciallóidh sé sin go gcaithfidh an cráoladh cloí go huathoibríoch leis na Treoirlínte seo díreach ar an mbonn go raibh sé nó sí le feiceáil sa chraoladh. Ní bheidh a gcuid sa chraoladh ábhartha ach amháin má bhíonn nasc bunaithe idir a gcuid rannpháirtíochta sa chraoladh agus sna toghcháin féin, mar shampla, i gcás ina ndéanann an duine nó duine éigin eile tagairt do thoghchán.

4.3 Éagsúlacht Tuairimí

Chomh maith le forógraí na bpáirtithe polaitíochta agus seasaimh fheachtais iarrthóirí a fhiosrú, tugtar aghaidh go ginearálta i bhfeachtais toghcháin ar raon saincheisteanna sóisialta, cultúrtha agus polaitíochta. Chuige sin, lena chinntiú ní hamháin go bhfuil eolas ag lucht féachana/éisteachta ar na hiarrthóirí sa toghchán ach freisin ar na saincheisteanna níos leithne a d'fhéadfadh a bheith ag croílár feachtais toghcháin, moltar do chraoltóirí an raon is leithne tuairimí a fháil ar na saincheisteanna sin. Áireofar anseo rannchuidithe ó leasanna toghcháin ach freisin ó dhaoine aonair agus eagraíochtaí eile a d'fhéadfadh a bheith páirteach i bhfeachtas ach a d'fhéadfadh faisnéis agus léargais luachmhara a thabhairt do lucht féachana/éisteachta.

Dá ainneoin sin, tá dualgas ar chraoltóirí lucht féachana/éisteachta a chosaint ó ábhar atá díobhálach nó a d'fhéadfadh rioscaí dlíthiúla nó dlíteanais a bheith acu don chraoltóir. Is leis an gcráoltóir na rioscaí sin a bhainistiú ar bhonn cás ar chás, mar shampla trí agallaimh réamhthairfeadta a úsáid nó trí dhiúltú do thuairimí a chraoladh má chreideann siad go mbaineann na rioscaí sin leo. Ach, i gcás ina bhfuil sin á dhéanamh, ba cheart go mbeadh an craoltóir in ann údar oibiachtúil a thabhairt ar an gcur chuige i leith na rioscaí sin a bhainistiú.

4.4 Rannpháirtíocht Lucht Féachana/Éisteachta

Maidir le clár a bhfuil rannpháirtíocht lucht féachana/éisteachta ina cuid díobh, lena n-áirítear ionchur ar an bhfón nó trí theachtaireacht téacs agus díospóireachtaí beo, ba cheart do chraoltóirí a chinntiú go léirítear raoncuí tuairimí sna ceisteanna, sna ráitis agus sna saincheisteanna a ardaítear le linn na gclár sin.

---

⁶ Cuimsíonn ‘**Leasanna Toghcháin**’ na nithe seo a leanas, ach níl siad teoranta dóibh: páirtithe polaitíochta, ionadaithe tofa, an Rialtas, eagraíochtaí a bunaíodh go sonrach chun dul i mbun feachtais le linn an toghcháin, daoine aonair (lena n-áirítear iad siúd atá nó a bhí i seilbh oifig phoiblí) atá i mbun feachtais le haghaidh toradh ar leith sa toghchán, chomh maith le grúpaí sóisialta agus sochaí sibhialta atá ann cheana atá páirteach i bhfeachtas i leith an toghcháin.

I ndáil le rannchuiditheoirí atá páirteach i gclár, ach nach bhfuil ionadaíocht á déanamh acu ar son leasanna toghcháin, níor cheart do chraoltóirí glacadh leis go huathoibríoch nach bhfuil siad claonta. Ar an gcúis sin, ba cheart do dhéantóirí clár céimeanna réasúnacha a ghlacadh chun aon cheangal a d'fhéadfadh a bheith ag rannchuiditheoirí a shainaitheint agus a d'fhéadfadh a bheith ábhartha do chlúdach toghcháin. Sna cásanna sin, agus freisin i gcás ina bhfuil an rannpháirtí ailínithe le leas toghcháin e.g., go bhfuil ionadaíocht á déanamh acu ar son páirtí polaitíochta, ba cheart an ceangal a chur in iúl do lucht féachana/éisteachta i gclúdach nuair a chraoltar an clár.

4.5 Scrúdú Criticiúil ar na Tuairimí

Ní hionann scrúdú criticiúil ar na tuairimí atá ag leasanna toghcháin, ann féin, agus fianaise ar easpa cothroime, oibiachtúlachta agus neamhchlaontachta ós rud é gur ról cuí do chraoltóirí é a chinntiú go dtugtar am chun ráitis agus seasaimh na leasanna sin a scrúdú agus a cheistiú (ar bhealach láidir, nuair is gá).

5. Coinbhleachtaí Leasa

Le *Cód maidir le Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht i gCláir Nuachta agus Cúrsaí Reatha*, ceanglaítear ar gach craoltóir beartais agus nósanna imeachta cuí a chur i bhfeidhm agus a chur chun feidhme chun aghaidh a thabhairt ar aon choinbhleacht leasa a d'fhéadfadh a bheith ann nó a d'fhéadfadh teacht aníos i leith duine ar bith ag a bhfuil baint eagarthóireachta le haon ábhar nuachta nó cúrsaí reatha, is cuma cé acu a oibríonn an duine sin ar an aer nó a oibríonn sé/sí den aer.⁷ Baineann tábhacht ar leith leis an gceanglas sin maidir le clúdach toghcháin.

Is é tuairim Choimisiún na Meán go bhfuil sé míchuí do dhaoine a bhfuil baint acu le leasanna toghcháin cláir a láithriú le linn thréimhse feachtais an toghcháin. Mar sin féin, is faoi chraoltóirí cinneadh a dhéanamh de réir cáis ar na socrúcháin chuí agus aird ar a n-oibleagáidí reachtúla, an cineál cláir atá á chur i láthair, an bhaint atá ag an láithreoir leis an bhfeachtas toghcháin agus i gcomhthéacs an chaidrimh chonarthaigh, fostaíochta nó shaorálaigh atá idir an láithreoir agus an craoltóir.

Ní cheadaítear claonadh a léiriú ar son, nó i gcoinne, aon leas toghcháin, lena n-áirítear páirtithe nó iarrthóirí, san ábhar a chraoltar. Níl cead ag craoltóirí ráitis tacaíochta a thabhairt ar an aer ar son leasanna toghcháin, lena n-áirítear iarrthóirí nó páirtithe. Níl cead ach an oiread ag an bhfoireann (atá fostaithe, ar chonradh nó a dhéanann obair shaorálach le craoltóir) ráitis tacaíochta a dhéanamh ar an aer ar son leasanna toghcháin, iarrthóirí san áireamh.

---

⁷ Rial 25.

Ba cheart do chraoltóirí a thabhairt faoi deara go bhféadfadh sé a bheith de thionchar ag ráitis a dhéanann láithreoirí cláir den aer, mar shampla trí na meáin shóisialta, maidir le leasanna toghcháin, iarrthóirí san áireamh, an bonn a bhaint de neamhchlaontacht bhraite a gclúdaigh.

Is amhlaidh an cás go háirithe i gcás ina ndéanann láithreoirí cláir nuachta agus cúrsaí reatha na ráitis. Is faoi chraoltóirí déileáil leis na saincheisteanna sin ag féachaint ar a gcur chuige maidir le clúdach agus i gcomhthéacs a gcaidrimh chonarthaigh nó fostaíochta nó shaorálaigh le láithreoirí. Dá ainneoin sin, féadfaidh Coimisiún na Meán aird a bheith aige ar thuairimí den sórt sin i gcás inar léir go bhfuil nasc ann le craoladh.

Ba cheart do chraoltóirí a thabhairt faoi deara nach mbeidh tréithe dúchasacha ná cúinsí pearsanta duine aonair, iontu féin, ina gcoinbhleacht leasa, e.g. aois, inscne, stádas pósta, eitneachas, stádas teaghlaigh, claonadh gnéis, creidimh etc.

6. Pobalbhreitheanna

Uirlis úsáideach chun eolas a thabhairt don lucht féachana/éisteachta faoi rúin vótála is ea pobalbhreitheanna. Sa chás go bhfuil pobalbhreitheanna á n-úsáid mar chuid de chlúdach toghchán, ba cheart faisnéis a bheith ag gabháil leis an gclúdach a chabhraíonn leis an lucht féachana/éisteachta tábhacht na pobalbhreithe a thuiscint. Ní mór faisnéis a chur ar fáil ar an aer maidir leis na sonraí faoi dháta na pobalbhreithe, faoin té a choimisiúnaigh í agus/nó a d'íoc aisti, faoin gcuideachta/eagraíocht a rinne í, líon na ndaoine a cuireadh faoi shuirbhé agus cá raibh siad.

Agus iad ag léiriú thorthaí na bpobalbhreitheanna don lucht féachana/éisteachta, moltar do chraoltóirí léirmhíniú na dtorthaí arna gcur ar fáil ag na daoine sin a choimisiúnaigh/a thug faoin bpobalbhreith a chur san áireamh agus aird a thabhairt freisin ar a n-anailís chriticiúil féin ar na torthaí agus an mhodheolaíocht a úsáideadh chun tabhairt faoin bpobalbhreith.

7. Na Meáin Shóisialta

Cuirtear i gcuimhne do chraoltóirí go gceanglaítear orthu, i dtaca le *Cód maidir le Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht i gCláir Nuachta agus Cúrsaí Reatha*, beartais chuí agus nósanna imeachta cuí a bheith i bhfeidhm acu maidir le hionchuir ar an aer a fhaightear trí na meáin shóisialta a láimhseáil. Ní mór na beartais agus na cleachtais sin a chur i bhfeidhm maidir le cásanna ina dtagraítear do na meáin shóisialta ar an aer i gcomhthéacs an chlúdaigh toghcháin.

Is foinsí iontaofa ábhair nuachta agus cúrsaí reatha iad craoltóirí. Mar gheall air sin, tá siad ina sciatha cosanta tábhachtacha in éadan scaipeadh na mífhaisnéise agus na bréagaisnéise atá tagtha chun cinn i ndíospóireachtaí polaitiúla agus i gcineálacha eile díospóireachta atá tábhachtach don tsochaí.

Mar gheall air sin agus mar gheall ar a thábhachtaí atá toghcháin, ba cheart do chraoltóirí bearta breise a chur chun feidhme chun a chinntiú go mbíonn tagairtí ar an aer d'ábhar meán sóisialta cruinn agus nach scaipfear mífhaisnéis ná bréagaisnéis de bharr tagairtí ar an aer d'ábhar den sórt sin.

Mar gheall ar láithreach níos mó ábhar fuaime agus físe (lena n-áirítear 'domhainbhrionnú') arna ghiniúint ag an intleacht shaorga, ba cheart do chraoltóirí céimeanna a ghlacadh chun na rioscaí sin a bhainistiú agus an fhéidearthacht go rachadh ábhar den sórt sin ar an aer agus lucht féachana/éisteachta a chur ar míthreoir a íoslaghdú.

8. Fógraíocht

Déantar foráil in alt 46M(2) den Acht Craolacháin 2009, arna leasú, nach gcrálfadh craoltóirí fógrán a bheidh dírithe ar 'chuspóir polaitíochta'. Sa chomhthéacs seo, cinnteoidh craoltóirí go mbeidh fógraíocht saor ó ábhar a d'fhéadfaí a mheas go réasúnach mar ábhar atá dírithe 'ar chuspóir polaitíochta' de shárú ar Alt 46M(2).

Agus cinneadh á dhéanamh ar cé acu a sháraíonn fógrán an toirmeasc reachtúil nó nach sáraíonn, tá Coimisiún na Meán den tuairim go bhfuil sé réasúnach do chraoltóirí na trí thoisce seo a leanas a chur san áireamh:-

- Ábhar an fhógráin;
- An comhthéacs ina gcráoltar an fógrán;
- Aidhmeanna agus cuspóirí an fhógróra agus an fheachtais fógraíochta.

Is dóchúil go bhféadfadh ceann amháin nó níos mó ná ceann amháin de na trí thoisce ról cinntitheach a imirt i gcinneadh a dhéanamh ar cé acu a chomhlíonann fógrán an toirmeasc reachtúil nó nach gcomhlíonann. Cuireadh treoir ar leith le chéile maidir le fógraíocht ina ndírítear ar 'chuspóir polaitíochta'.⁸

9. Cláir Páirtithe Polaitíochta

Ceadaítear cláir páirtithe polaitíochta, ar a dtugtaí craoltaí páirtithe polaitíochta roimhe seo, le linn feachtais toghcháin de dhroim alt 46M(4) den Acht Craolacháin 2009, arna leasú.

Níl aon oibleagáid ar chraoltóirí cláir páirtithe polaitíochta a tharchur le linn thréimhse feachtais toghcháin. Ach, craoltóirí a chraolann cláir den sórt sin cinnteoidh siad go ndéanfar iad a sheoladh ag amanna atá dírithe ar dhul i gcion ar lucht féachana/éisteachta comhchosúil le haghaidh na gcráoltaí sin.

---

⁸ <https://www.bai.ie/en/download/136751/>

Caithfear le gach clár páirtithe polaitíochta ar an tslí chéanna, ag an tús agus ag an deireadh. Ní féidir ach le páirtithe polaitíochta atá ar *Chlár na bPáirtithe Polaitíochta* leas a bhaint as clár den sórt sin.⁹

Chun a chinntiú nach rangáítear clár páirtithe polaitíochta mar fhógrán (rud a thoirmisctear le halt 46M(2) den Acht Craolacháin 2009, arna leasú), ní bheidh feidhm ag íocaíocht ná comaoin chosúil maidir leis na craoltaí sin.

10. Moratóir

Comhlíonfaidh craoltóirí raidió agus teilifíse moratóir ar chlúdach toghcháin. Beidh an moratóir i bhfeidhm ón 2pm ar an lá roimh lá na vótála agus ar feadh lá na vótála féin go dtí go ndúnfar stáisiúin vótaíochta.¹⁰

Cinntoidh craoltóirí go gcomhlíonfar an méid seo a leanas i rith na tréimhse: -

Ní mór go gcríochnódh plé agus anailís ar shaincheisteanna toghcháin, maidir le fiúntas nó tréithe eile iarrthóirí toghcháin agus/nó a mbeartais (nó beartais bhainteacha a bpáirtí polaitíochta) ag 2pm ar an lá roimh an toghcháin. Ní chraolfar ábhar den sórt sin fad is atá an moratóir i bhfeidhm.

An Moratóir a Chur i bhFeidhm

Chun an moratóir a chur i bhfeidhm, beidh ar chraoltóirí cothromaíocht a bhaint amach idir ceanglais leis an bpobal a choinneáil ar an eolas thar an tréimhse seo agus a chinntiú nach sáraíonn clársceidealú an moratóir mar atá leagtha amach thuas.

Le linn do chraoltóirí breithniú a dhéanamh ar an gcaoi a gcuirfear an moratóir i bhfeidhm, ba cheart dóibh aird a bheith acu ar na nithe seo a leanas: -

- Níl an moratóir beartaithe le cosc a chur ar chlúdach scéalta dlisteanacha nuachta agus cúrsaí reatha nach mbaineann le toghchán le linn na tréimhse seo. Mar sin féin, ba cheart do chraoltóirí seachaint a dhéanamh ar ábhar (lena n-áirítear scéalta nuachta úra ag teacht isteach) a chraoladh a chreideann an craoltóir a bheith beartaithe le tionchar a imirt nó ionramháil a dhéanamh ar chinntí vótálaithe le linn

⁹ Féach <https://www.electoralcommission.ie/ga/foilseachain/clar-na-bpairtithe-polaitiochta/>.

¹⁰ Aithníonn Coimisiún na Meán go gcuirfear an vótáil ar siúl ar chuid d'oileáin na hÉireann níos túsce ná in aon áit eile in Éirinn. I roinnt cásanna, beidh an vótáil ar siúl níos túsce freisin tríd an bpost. Ní bheidh feidhm leis an moratóir, áfach, ach ón 2pm ar an lá roimh lá na vótála sula n-oscloídh formhór na stáisiún vótála in Éirinn go dtí go ndúnfar iad ar lá na vótála. Beidh feidhm ag an moratóir freisin i gcás aon fhothoghcháin agus/nó pobalbhreithe a réachtálfar ar an lá céanna le toghcháin Áitiúla, Eorpacha, Seanaid nó Uachtaráin.

thréimhse an mhoratóra agus/nó ar dóigh dó déanamh amhlaidh. Is ceist eagarthóireachta í sin atá le breithniú de réir cáis.

Ba cheart aird ar leith a thabhairt do na tuairimí a chuireann aon rannpháirtí i gcláir in iúl le linn na tréimhse a chlúdaíonn an moratóir.

- Ba cheart bearta a dhéanamh chun a chinntiú nach bhfuil ábhar a sháródh an moratóir in athchraoltaí cláir a sceidealaítear le linn an mhoratóra. Moltar do chraoltóirí clár malartach a sceidealú le go seachnaítear sárúithe teagmhasacha an mhoratóra.
- Ceadaítear clúdach ar fhíricí neamhchonspóideacha a bhaineann leis an vótáil (e.g. uaireanta oscailte na stáisiún vótaíochta, tuairiscí fíorasacha faoi vótáil arna dtabhairt ag ceannairí páirtithe polaitíochta) ach an clúdach sin a bheith ag cloí leis an moratóir.
- Leathnaíonn an moratóir chuig gach réimse den chlársceidealú, lena n-áirítear léirmheasanna nuachtáin, clúdach pobalbhreitheanna, fógraí faisnéise etc. Bíonn aire ar leith riachtanach agus ráiteas á thabhairt ar léirmheasanna nuachtáin, ábhar ar líne nó na meáin shóisialta nó iad á gclúdach mar nach mbíonn siad faoi réir an mhoratóra.
- Níor cheart torthaí aon phobalbhreitheanna díreach tar éis na vótála, a dhéantar ar lá an toghcháin, a chraoladh go dtí go ndúntar an vótáil.

11. Éagsúlacht

Tá sé mar chuspóir straitéiseach ag Coimisiún na Meán timpeallacht meán a chothú a thugann léiriú ar éagsúlacht shoचाई na hÉireann, agus a thugann rochtain ar an tsochaí sin. Is cuspóir straitéiseach é freisin clársceidealú ar ardchaighdeán a chothú agus a chur chun cinn i nGaeilge. Sa chomhthéacs sin, spreagtar craoltóirí chun meascán guthanna agus tuairimí a áireamh ina gclúdach toghchán, lena n-áirítear meascán daoine a dhéanann ionadaíocht ar éagsúlacht inscne agus chultúrtha agus shóisialta.

Spreagann Coimisiún na Meán na seirbhísí Béarla freisin chun deiseanna breise a chur ar fáil chun toghcháin a chlúdach i nGaeilge, rud a bheadh de bhreis ar a gcuid oibleagáidí conarthacha.

Cé nach n-áirítear oibleagáidí sna Rialacha Rochtana ó thaobh clúdach inrochtana a chur ar fáil maidir le nuacht agus cúrsaí reatha, spreagann Coimisiún na Meán craoltóirí teilifíse chun clúdach toghchán a sholáthar atá inrochtana dóibh siúd atá bodhar nó a bhfuil deacrachtaí éisteachta acu, dóibh siúd atá dall nó a bhfuil lagú radhairc orthu agus dóibh siúd a bhfuil deacrachtaí éisteachta acu agus a bhfuil lagú radhairc orthu. Is féidir é sin a dhéanamh trí fhotheidealú, tráchtairacht fuaime nó Teanga Chomharthaíochta na hÉireann a sholáthar.

12. Gearáin

Be cheart do lucht féachana/éisteachta agus leasanna toghcháin ar mian leo gearán a dhéanamh maidir le hábhar cláir, gearáin den sórt sin a dhéanamh an chéadair leis an gCraoltóir. Ina dhiaidh sin, is féidir gearán a dhéanamh le Coimisiún na Meán. Bhunaigh Coimisiún na Meán Ionad Teagmhála chun ceisteanna maidir leis an gCód seo a láimhseáil, gearáin san áireamh. Is féidir teagmháil a dhéanamh leis an Ionad Teagmhála ar an nguthán ar + 353 1 963 7755 agus trí ríomhphost ag usersupport@cnam.ie.

Mura gcomhlíontar an Treoirlínte d'fhéadfaí Achtanna 2009 go 2022 a shárú agus d'fhéadfadh forfheidhmiú a bheith i gceist faoi Chuid 8B de na hAchtanna.

13. Treoir

Is féidir le Coimisiún na Meán treoir a thabhairt ar chur i bhfeidhm an mhoratóra, agus na dTreoirlínte tríd is tríd, ach ní dhéanfaidh sé é sin ach amháin nuair a bheidh cóip chraolta bheartaithe ag gabháil le hiarratais den sórt sin de réir na nósanna imeachta dá ndéantar foráil dóibh sna Nótaí Treorach a ghabhann le *Cód maidir le Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht i gCláir Nuachta agus Cúrsaí Reatha*. Ba chóir iarratais a sheoladh ar ríomhphost chuig election@cnam.ie.

TABHAIR FAOI DEARA

Ní airbheartaíonn na Treoirlínte seo a bheith ina ráiteas cuimsitheach ar an dlí. Coimeádann Coimisiún na Meán an ceart aige féin chun na Treoirlínte seo a leasú má mheasann sé go bhfuil sé riachtanach nó stuama déanamh amhlaidh. Féadfaidh Coimisiún na Meán treoir neamhfhoirmiúil a chur ar fáil, gan dliteanas. Ní rachaidh sé sin i bhfeidhm ar a rogha maidir le cinneadh a dhéanamh ar chásanna/ar ghearáin i ndiaidh a gcraolta ná ar fheidhmiú a dhualgas rialála. Ba cheart do chraoltóirí a gcomhairle dlí féin a lorg maidir le saincheisteanna comhlíonta, nuair is gá.

